

DEJAN STOJILJKOVIĆ

DORĆOLSKI REKVIJEM

■ Laguna ■

Copyright © 2025, Dejan Stojiljković
Copyright © ovog izdanja 2025, LAGUNA

Dorćol

tur. *dort-jol*, četiri puta.

Daničić, Rečnik, knjiga 2.

Dört, turska reč za broj 4.

Yol, put.

Dört Yol je mesto gde se ukrštaju 4 puta.

Raskršće.

Prolog

Krv nije voda.

Gete je jednom rekao da je ona sasvim neobičan sok.
Nemam pojma šta je time mislio.

Ali znam šta je mislio Maksim Gorki kada je napisao
„morem krvi se neće ugasiti istina...”

Istina možda neće, ali moj život...

Jebi ga.

I neću biti prvi ni poslednji koga je istina ubila. Ali šta da radim? To je moj posao. Da tragam za istinom. Da je pronađem i obznanim svetu. Ma koliko gadna i bolna bila. Ja sam detektiv. A detektivi su poput rudara. Silaze u mrak, među senke, kopaju duboko, do dna, i tamo prebiraju po crnoj zemlji ne bi li pronašli zlato istine. Takav je posao. Malo rudarski a malo i grobarski. Ovoga puta kopao sam previše duboko i previše uporno. Znam, još jedna osobina detektiva – tvrdoglavost. Ali šta da radim, to mi je u genima, tačnije – u krvi. Da idem do kraja, bez pardona, bez skrupula, bez pameti...

I kada dođem do njega, onda shvatim gde sam se zajebao.
Ali tada je obično kasno.

Prostrelna rana u mojoj levoj potkolenici nije smrtonosna.

Za nekog drugog.

Za mene bi mogla da bude.

Naime, moja krv, koja, rekao sam to već, nije voda, dosta se sporije zgrušava nego kod drugih ljudi.

To je zato što sam alkoholičar.

Šta ću... Neko se kocka, neko bode u venu, neko je naložen na dnevnu politiku... Ja, eto, cirkam. Beše li ono Bukovski rekao da treba da pronađeš stvar koja ti prija i da je pustiš da te ubije?

I dok stojim oslonjen na neomalterisan zid od modre cigle, tačno mogu da osetim kako krv, zajedno sa životom, lagano otiče kroz tu ranu.

Znam šta tačno sledi.

Moj krvni pritisak pada jer moje jadno uspaničeno srce pumpa krv u vitalne organe, moje sirote nadbubrežne žlezde luče ogromne količine adrenalina i zato ne osećam bol, pa ni strah... Nivo energije opada, moj mozak više ne funkcioniše kako treba, u šoku sam, nemam fokusa, muti mi se pred očima, obliva me hladan znoj. Usta su mi suva kao da sam ih isprao šoderom, šake su vlažne, naročito ona koja steže dršku pištolja. U ušima mi tutnji, svaki otkucaj srca je kao topovski udar, i kroz tu kanonadu probijaju se glasovi.

„Jesi živ, Malavraziću? Pičko!“

I još.

„Ovde ćemo da te sa'ranimo!“

I opet.

„Nema nikad da te nađu!“

I na kraju.

„Ubijte skota! Šta čekate?“

Suviše sam slab da bih podvezao ranu. A ionako nemam čime.

Mogu samo da stojim ovako i buljim u prazno.

Da lepo sačekam da ubice dođu i ispale mi metak u tintaru.

Ceo proces neće biti dug, ali neće biti ni kratak... Zbog adrenalina, kapiirate? On je sad moje pogonsko gorivo. A ja sam kao auto na rezervi. Guraću dok ne potrošim to malo goriva što je ostalo... A onda... Jebi ga.

Naravno, život mi promiče pred očima, mnoge stvari, uglavnom one gde sam nešto zasrao. Razmišljam o tome i ne mogu da se ne zapitam:

„Dobro, bre, Malavraziću, sunce mu poljubim... Kako si se uvalio u ovo?“

1

Evo kako se to desilo.

Žena je varala muža.

Znam. Opšte mesto.

I muž je varao ženu.

Da. I to je opšte mesto.

Međutim, žena je za ljubavnika imala venčanog kuma.
Muževljevog najboljeg druga iz detinjstva.

Što već nije baš opšte mesto.

Takođe, žena je, pored kuma, imala još jednog ljubavnika.

Što je, priznaćete, već veoma zanimljivo.

I onda je kum saznao da ga njegova kuma, a žena najboljeg druga, jelte, vara, pa je stvar postala komplikovana.
To jest, komplikovanija.

I kada je to saznao, on je nju pretukao.

A onda pozvao svog kuma, njenog muža, a svog najboljeg ortaka, da mu to saopšti.

Transkript tog razgovora mi je nabavio bivši kolega koji je sad avanzovao u šefa u Upravi kriminalističke policije. Vrlo zanimljivo štivo.

KUM: Kume, imam loše vesti...

MUŽ: Nije prošla ona dojava za Lacio, kume?

KUM: Ma ne to, drugo...

MUŽ: Znam, znam, kume... Čuo sam da je Dragi Muškattla pao. Ali mi smo sklonili robu iz njegovog magacina još letos... Sećaš se?

KUM: Ma ne zovem te u vezi s Muškattlom...

MUŽ: Šta je, onda, u pitanju?

KUM: Kume... Ona nas vara.

MUŽ: Ko nas vara?

KUM: Ona!

MUŽ: Koja, bre, ona?

KUM: Tvoja žena... A moja kuma.

MUŽ: Šta pričaš, čoveče? Odakle ti to? I kako to misliš – vara nas. Valjda vara mene?

KUM: Nahvatao sam je sa švalerom, kume.

MUŽ: Kako to misliš – nahvatao?

KUM: Pa, lepo... U Košutnjaku. U kolima. S tim likom. Neki majmun što drži teretanu u Kralja Petra. I ja sam, ovaj... Njemu sam udario dve zauške i malo mu pripretio. A nju sam... ovaj...

MUŽ: Šta si nju?

KUM: Nju sam... ovaj... Malo prebio.

MUŽ: Šta si uradio?!

KUM: Pa varala nas, kume.

MUŽ: Aman, čoveče, ako mene žena vara, ja ću sam da je prebijem... I... Ma... Kako to misliš – varala *nas*?

O razvodu su pisali i tabloidi. Bio je popularan kao najbolji delovi *Žikine dinastije*. Čaršija je imala bar dve nedelje besplatnu vodicu za ispiranje usta. A ja sam bio u

sredini. Jer, naravno, nije kriv bahati muž koji je zanemario svoju ženu pa je gospođa ono što joj treba potražila na drugom mestu. Makar to bio i džip parkiran u Košutnjaku. Naprotiv, on je bio žrtva. Na svako ročište je dolazio sa tim tugaljivim pogledom, toliko je izgledao jadno da se i sudija na kraju sažalio. Ni kum lak na šamarima nije bio predmet osuđivanja. On je samo ispunio svoju kumovsku dužnost i kaznio nevernicu na licu mesta. Dakle, poneo se kao pravi drugar.

Pa ko je onda bio kriv?

Pogađate.

Stoka od privatnog detektiva koji je celu tu svinjariju izvukao na svetlost sunca za skromnu dnevnicu od pedeset evra. Plus troškovi.

Da, pod troškovima i dalje podrazumevam vinjak i cigarete.

Ponekad i čevape na kajmaku u *Gusanu*.

Kad se cela tragikomedija završila, bio je lep, siv i tmuran dan u mom Beogradu.

Stajao sam ispred ulaza u sud i čekao taksi. Namršteni Dušan Silni Nemanjić streljao me je pogledom sa postamenta.

Bilo je to nepunih pola sata nakon što je sudija doneo presudu.

Na osnovu mog svedočenja prevashodno.

I materijala koji sam priložio.

Prišla mi je advokatica prevarenog supruga i rekla: „Čestitam, uništili ste jednu divnu porodicu.“

Nosila je crni kombinezon kupljen negde u Rimu ili od šanera; žena je davno ubila pet banki, ali se videlo da ne

izlazi iz teretane. Što joj je ozbiljno pomagalo u negovanju imidža babe u dobroj kondiciji.

I ona je radila za Muškatlu.

Imao je taj na platnom spisku pola advokatske komore. Tako da je nesrećnik kome su ženu guzili kum i četa đaka po Košutnjaku ipak dobio adekvatnu pravnu opskrbu. Samo što ta opskrba nije mogla da ga sakrije od sramote. Sledi mu ostatak života u kome će ga pratiti cela ova priča, kao čir na želucu ili dijabetes. Neće moći da se toga ratosilja. Mučenik.

Nakon advokatice prišao mi je i kum.

Čini mi se da je hteo isprva da mi raspali šamarčinu, kao što je to uradio nevernoj kumi kad ju je nahvatao da se trpa sa onim zavisnikom od steroida, ali se predomislio zbog nekolicine policajaca koji su bili na puš-pauzi kod ulaza u sud. A cenim i da je tetejac koji sam zadenuo za pojas imao određenog uticaja.

Samo me je pogledao, prezrivo, kao bubašvabu, i umesto šamara mi preko face lupio pitanje:

„Aleksandar Malavrazić?“

„Kako se uzme“, odgovorih oprezno.

„Drukaro! Smradu! Jebaću ti mater špijunsku!“

Taksi je stigao u pravo vreme.

Pobegao sam odatle kao što zločinac beži sa poprišta zločina, iako nisam bio ništa kriv, samo sam radio svoj posao.

Kada sam kasnije razgovarao sa svojom bivšom suprugom, aktuelnom ministarkom u aktuelnoj vladi, i prepričao joj sve, ona mi je samo uz dubok uzdah rekla:

„E moj Malavraziću... Svi tako kažu.“

„Šta kažu?“

„Pa to... *Radio sam svoj posao...*“

* * *

A šta je tačno bio moj posao?

Rodio sam se u pandurskoj porodici. Otac je bio drot, deda takođe.

U šta sam ja mogao da se izmetnem?

U istoričara umetnosti? Računovođu? Operskog pevača?

Kruška ne pada ispod jabuke.

Sa takvim pedigreeom možeš da budeš dve stvari: policajac ili kriminalac.

Nije da nisam probao.

Završio sam Pravni fakultet i matori me je zaposlio preko svojih veza. Radio sam u mnogim odeljenjima... Krvni delikti, narkotici, razbojništva, motorna vozila... I iz svih su me isterali. Žena mi je držala leđa dok smo bili u braku, ali i njoj je dosadilo da me vadi iz govana. A u međuvremenu smo se i razveli. Ja sam hteo slobodu, ona je htela karijeru. A i povremeno se kresala sa potpredsednikom svoje stranke. Mada, nisu to bili jedini razlozi što smo pukli. Ima malo veze i sa činjenicom da sam ja neodgovorna alkoholičarska stoka. I da sam redovno zapostavljao nju i našu razmaženu ćerku jedinicu.

I šta onda?

Da budem kriminalac?

Ne ide. I za to ti treba nekog šlifa... A nije da nisam imao ponude. Između ostalog, i od pomenutog Muškatile.

Našao sam zlatnu sredinu.

Dobro, možda izraz nije adekvatan.

Nazovimo taj moj detektivski angažman nekom vrstom sive zone.

Da, sivo je definitivno ta boja.

I ta moja siva zona komfora nalazila se po obodima kruga dvojke. Najviše na relaciji *Zlatno burence – Polet – Gusan*. Bio je to moj Bermudski trougao. Koji baš i nije imao oblik trougla, ali bednim životnim opcijama se u zube ne gleda. Obitavao sam između te tri kafane kao između tri ljubavnice, svaka je imala svoju draž i svoje prednosti.

Eto *Gusan*, recimo, kud me je direktno iz suda odvezao taksista pričajući mi usput kako je u Kninu imao bilijar klub, koji je sam zapalio da ne padne Hrvatima u ruke... Savršeno mesto za čoveka mojih afiniteta. Kad kažem „afiniteti“, mislim i na one prema detektivskom poslu i one vezane za cirkanje. Plus si tamo uvek mogao da pojedješ neko kuvano jelo. Ja sam voleo prebranac i pileću čorbu, a kako je to znao često da kaže čika Ljuba, jedan od redovnih gostiju: „Nema ništa dok ne uzneš nešto na kašiku.“

Ljuba je bio i tog dana za stolom do šanka. Društvo mu je pravio onaj glumac što je osamdesetih igrao Acu Poštara. Rekoše mi da je Goran Sultanović upravo otišao da snima vojsover za neku reklamu pa sam seo na njegovo mesto.

Erol, gazda kafane, doneo mi je kajsijevaču.

I rekao mi, polažući čašu na sto:

„Malavraziću... Tražio te neko.“

Nazdravio sam glumcu i čika Ljubi, trgnuo kajsijevaču na eks pa postavio logično pitanje.

„Ko me tražio?“

„Nije se predstavio...“, reče Erol i uze čašu da u nju dolije još nektara. „Ali je ostavio vizitkartu. Čekaj...“

Erol ode do šanka i vrati se sa novom kajsijevačom i vizitkartom.

Uzeo sam komad papira koji mi je ponudio.

Bio je crn sa jedne a beo s druge strane.

„Pa ovde ne piše ništa?“, rekoh zbunjeno.

„To je ostavio... jebi ga...“, slegnu ramenima Erol.
„Aco, sinko...“, oglasi se Ljuba. „Ne li te to neko potprckuje?“

„A što bi to bilo ko radio?“

Ljuba gurnu preko stola jutarnje izdanje jedne od vladinih žutara.

Bila je u uglu moja slika.

Pored nje je pisalo:

ĐUBRE

A ispod, sitnijim slovima:

*Privatni detektiv alkoholičar rasturio brak
uglednom biznismenu.*

Slegnuo sam ramenima i stukao kajsijevaču. Neko je novinarima još sinoć dojavio sve. Dobro, ne novinarima... Tabloidnim plaćenicima što se lažno izdaju za novinare.

Naručio sam novu turu za sebe i pajtaše za stolom. Sa radija u uglu krenula je neka stara Tozovčeva pesma. Napolju je kiša polivala beogradske ulice, a Toza je pevao tako setno kao da želi da opiše baš ovaj dan.

Izvadio sam zipo iz unutrašnjeg džepa jakne i kresnuo ga.

Stavio sam crno-belu vizitku iznad plamena.

Znao sam za tu foru, pričali su mi o njoj bezbednjaci.

Na tamnom delu počeli su da se ukazuju slova i brojevi.

Uočio sam prvo ona krupna:

**KRALJEVINA SRBIJA
ZAVOD ZA ISTRAŽIVANJE ONOSTRANOG
Osnovan 1904.**

2

Vlast radi, Beograd se gradi.

Preda mnom su tog jesenjeg jutra smrznuto blato prestonice, krti asfalt prevučen preko dugih ulica prepunih rupa, osakaćeni platani odsečenih grana koji stoje na trotoarima postrojeni poput vojske bogalja. Zbog toga su lokalnog političara zajedljivi novinari na platnom spisku opozicije nazvali „drvosekom“. Dim kulja iz odžaka nasadenih na krovove pokrivenne modrom ćeramidom, bojeći nebo iz sivog u sivlje, tvoreći dekor ispod koga se odvija progres. Bageri i mešalice su zaposeli bulevare i gradilišta, buldožeri krče put ka boljoj budućnosti. Za njihovim volanima sede šljakeri iz Crne Trave i Surdulice, bezubi vesnici sutrašnjice što smrde na užeglo zidarsko pivo i pljeskavicu od pet ćevapa.

Rominja kišica, od Bubanj potoka pa sve do Bežanijske kose, Bog zaliva svoju baštu u kojoj godine traće grešni i nišči, čekajući na regres, topli obrok i promene koje nikad neće doći. Na izlogu kancelarije neke NVO šepuri se zastava Evropske unije, a malo niže, na ogromnom

bilbordu koji se nadvija nad Slavijom poput Sauronove kule, smeši se botoksirana pevaljka koju guze po motelima na Ibarskoj magistrali. Stajling je dobar, dekolte dubok, a zube je kupila za velike pare.

Sve je spremno za otvaranje nove trase puta u pizdu materinu, glasači su dovezeni autobusima, bandere okićene trobojkama i cvećem, a radnicima su podeljeni novi šlemovi. Makaze kojima će biti presečena crvena traka u svečanom činu punom patetike i dobro osmišljenog političkog marketinga već su naoštrene. Traži se samo dovoljno neukaljan stranački aparatčik da ih uzme u ruke.

Političari i narod u zajedničkom zločinačkom poduhvatu.

Tu negde iza gradilišta, u zapišanom haustoru čiji su zidovi išarani Štulićevim stihovima, čuči jedna od poslednjih beogradskih telefonskih govornica sa koje, u stvari, zaista možete pozvati nekog.

Ubacujem elektronsku karticu u nju i okrećem broj sa vizitkarte.

Dugo zvoni, a onda se čuje glas, ravan, ženski, sekretarica očigledno.

„Dobar dan, gospodine Malavraziću.“

„Kako ste znali da sam to ja?“

„Naš posao je da sve znamo.“

„Šta hoćete?“

„Da vas provozamo.“

„Molim?“

Veza se prekida.

U ruci mi ostaje hladna slušalica koja mi žulja dlan.

Razmišljam o čemu se radi. Onda razmišljam o vinjaku. Blizu sam Cvetnog trga, tamo ima nekoliko kafića gde mogu da popijem na recku.

U tom trenutku se ispred ulaza u haustor zaustavlja crni mercedes, oldtajmer, sličan onima u kojima su se vozicali komunistički funkcioneri i članovi Saveta federacije.

Tamno staklo na vratima suvozača se spušta i vidim čoveka koji me podseća na grobara što treba da mi preveze preminulu prababu od Beograda do groblja u rodnoj vukojebini.

On klimnu glavom, blago, s izrazom nepostojećeg poštovanja, i reče:

„Druže Malavraziću, hoćemo li?“

* * *

To je bilo to.

Nalazio sam se u zgradi za koju sam mislio da je odavno napuštena. U državnoj instituciji za koju sam mislio da ne postoji. U kancelariji koja je podsećala na ured savetnika zamenika pomoćnika potpredsednika Saveznog izvršnog veća. Sve je bilo udešeno u stilu ranih sedamdesetih. Visoki plafon, kristalni luster što visi s njega, bež tepih, bledosiva zavesa, kabasti kancelarijski sto na kome je umesto kompjutera bila kabasta mašina za kucanje. Orman, zeleni, metalni, pun nekakvih registara. Na zidu je visio groteskni pejzaž Beograda u kome dominira zgrada Beograđanke što podseća na monolit iz onog Kjubrikovog svemirskog filma. U još grotesknijem pozlaćenom ramu. Falila je samo još slika najvećeg sina naših naroda i narodnosti. U prostoriji nije bilo ventilacije i vazduh je bio težak i ustajao.

„Kafa? Čaj? Kisela voda?“, upitao me je čovek koji je sedeo za stolom naspram mene.

Podsećao je na činovnika iz Kafkinih priča.
Sredovećan, proćelav čovečuljak velikih očiju.
Bubašvaba u ljudskom obliku.

Slutio sam, njemu da se desi preobražaj iz famozne Kafkine pripovetke, ne bi se primetila nikakva razlika.

„Imate nešto žešće?“, upitah dok sam pogledom fiksirao srebrnu značku na reveru njegovog crnog odelja. Zupčanik koji kao da je otrgnut iz neke manufakture sa kraja devetnaestog veka. Bio je jedan takav na grbu Socijalističke Republike Srbije dok smo živeli u zajedničkoj državi, pokojnoj SFRJ.

„Naravno“, reče on i izvadi iz neke od fioke u stolu flašu manastirke.

Nisam bio veliki obožavalac industrijskih rakija, ali bila je to dakle situacija.

Dok mi je sipao rakiju u čašu za viski, što se nikad i nigde ne radi, upitao me je:

„Znate zašto ste ovde?“

„Više bih voleo da znam gde sam.“

„Piše na posetnici koju ste dobili. U Zavodu za istraživanje onostranog.“

„Nikad nisam čuo za vas. Ko vas je osnovao? Služba?“

„Ne. U stvari... Mi smo osnovali Službu.“

„Ma nemoj?“

„Apis je prvo osnovao nas, pa tek onda konsolidovao obaveštajce.“

„Apis?“

„Dragutin Dimitrijević Apis. Čuli ste za njega?“

„Naravno.“

„Ali za nas niste?“

„Nisam.“

„Tako i treba.“

„Ma nemojte?“, izvukoh iz džepa cigarete i zapalih jednu. Činovnički insekt izgledao je još čudnije dok sam zurio u njega kroz duvanski dim.

„Naš posao se odvija u senci...“, reče on.

„To vidim.“

„Ali ponekad moramo da izađemo iz senke. Kao, na primer, u slučaju kada nam trebaju spoljni saradnici.“

„Kao ja?“

„Da. Vi ste čovek sa određenim setom veština. I sada je potrebno da te veštine stavite na raspolaganje svojoj državi.“

„A šta će državi matori, raspali alkos koji pokušava da igrava privatnog detektiva? Na toliko niske grane je spala?“

„Ne znam da li je to organska samokritičnost ili samo patetična kukumavka marginalca, druže Malavraziću, na kraju krajeva, nije ni bitno... Bitno je da znate da je ovaj razgovor državna tajna. I da ste ovde pozvani zahvaljujući preporuci.“

„Preporuci? Ko me je to preporučio?“

„Postojao je... Postoji... čovek. Koji je svojevremeno po nalogu Britanske obaveštajne službe imao zadatak da pronađe određenu... stvar...“

„Britanska obaveštajna služba? MI-6? Kako se zvao taj vaš agent? Bond? Džejms Bond?“

„Ne. Tada nije postojao MI-6. Već SOE.“

„Uprava za specijalne operacije?“

„*Special Operations Executive*. Tako je. A agent se zvao... i još uvek se zove... Nemanja Lukić.“

„E nazdravlje...“

„Ne razumem vas.“

„Nije važno.“

„Gospodin Lukić kaže da ste sposoban čovek.“

„Tako kaže, ha?“

„Takođe kaže da ste i neodgovorni alkoholičar.“

„I tu ima istine.“

„Vidite... Pretnje sa kojima se naša država konstantno suočava ne dolaze samo sa strane. Nisu jedini problem emigracija, strane obaveštajne službe, kriminalne grupe, terorizam...“

„Unutrašnji i spoljni neprijatelj? Čitao sam nešto o tome... Komšija penzionisani oficir mi dao neke brošure. Nemam ih više, nažalost... Matori je njima podložio kazan za rakiju.“

„Ne, ne... Ne razumete, druže Malavraziću. Postoje razne vrste pretnji. Tačno... Neke su unutrašnje, neke spoljne... Neke su realne, stalne, neke će se otelotvoriti u budućnosti... A neke pretnje, gospodine Malavraziću, možda one najopasnije... Dolaze iz prošlosti.“

Eksirao sam manastirku i pogledao ga. Lice mu je bilo belo, bezizražajno, poput poništenog tiketa za sportsku prognozu.

„Iz prošlosti?“ , bio sam začuđen.

„Tako je.“

„Kako to mislite?“

„Kako to mislim?“

Čovečuljak je ustao i prišao prozoru. Koščatom rukom je povukao zavesu.

Pukao mi je pred očima pogled na prestonicu.

„Kažite mi šta vidite?“, upitao me je.

„Vidim... Beograd.“

„Beograd?“

„Da. Zgrade, kuće, ulice... Eno i zgrade Patrijaršije... Železnička stanica...”

„A šta je Beograd nego naslage i naslage istorije? Nivo iznad nivoa... Godine, vekovi, milenijumi... Kelti, Rimljani, Vizantija, Osmansko carstvo, Austrougarska monarhija, Treći rajh... Prva, druga, treća Jugoslavija... Šta je sve ispod ovih zgrada, kuća i ulica?”

„Kanalizacija?”, upitao sam naivno.

„Prošlost”, reče on. „Prošlost, gospodine Malavraziću.”

„Pa...”, promrmljao sam i dosuo još rakije u čašu. „Ako prošlost nije prevarila ženu, izgubila rotvajlera ili ukrala tatin auto... Ne vidim razloga za moj angažman.”

„Pravo da vam kažem, ne vidimo ga ni mi”, bio je iskren činovnik. „Ali gospodin Lukić je insistirao.”

„Insistirao? Na čemu?”

„Na slučaju.”

„Kakvom slučaju?”

„Na onom na kojem bi da vas angažujemo.”

„Kao spoljnog saradnika?”

„Kao privatnog detektiva.”

„A zašto je insistirao? Mislim... Što baš ja?”

„Iz nekih nama nedokučivih razloga, major Lukić vam veruje.”

„To je lepo čuti.”

„Rekao nam je da ste mu pomogli da reši jedan sličan slučaj.”

„Kakav slučaj?”

„Slučaj koji se bavi prošlošću. Ubistvo staro sto godina, ako ne grešim?”

„Ne. Ne grešite.”

„E pa, vidite... I ovaj slučaj koji nas trenutno muči vezan je za prošlost ovog grada.“

„Kakvu prošlost?“

Činovnik se nasmeši i tad videh prosev nečeg dijaboličnog kako titra na tankim usnama koje se inače retko osmehuju, nečeg gotovo pa demonskog.

„Niste postavili pravo pitanje, gospodine Malavraziću.“

„Nisam? A šta je trebalo da pitam?“

„Videli ste šta piše na posetnici. Videli ste šta piše na tabli na ulazu u zgradu.“ Glas mu je bio ravan, kao da dolazi sa magnetofonske trake.

„Treballo je da pitate šta je to *onostrano* u ovom slučaju.“